č. 255 Září 2026 *možno nalézt též na http://hlubucek.net* **Jen pro vnitřní potřebu OIS!**

OIS OVINY

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS **Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník.** **Založeno r. 1996**

Slovo úvodem

Unavila vás letní vedra? Tak snad umírněné babí léto nám to vynahradí. Dozrávají další plody, i když houby už asi neporostou, a odpolední procházky na slunci už nebudou úmorné. Naše vnoučata zase postoupí do další třídy. Je to čas na výlety, případně i na prodloužený víkend. O co nás připravila letní vedra stále můžeme dohnat. Čeká nás výročí sv. Václava, patrona, který tak nějak předurčil naši národní povahu ve smyslu *podlez, ale pak se narovnej*.

Užívejte si babího léta, zlatavých hroznů a dozrávajících švestek podle preferencí. Přijde i úroda jablek a hrušek, které jsme nakupovali v marketech za nekřesťanské peníze, dráže než banány a pomeranče z dalekých krajů.

Motto

„Nic nemůže zastavit myšlenku, pro niž nastal čas.“ *Victor Hugo*

Z citátů, reklam, inzerátů a…

„Peklo je prázdné, ďáblové jsou mezi námi.“

„Nic tak neodhaluje charakter lidí jako to, čemu se vysmívají.“ *J. W. Goethe*

„Uprostřed problémů leží příležitost.“ *A. Einstein*

„Co bylo těžké snášet, na to se příjemně vzpomíná.“

„Silní dělají, co mohou, slabí strpí, co musí.“

„Všechno má svůj důvod.“

Víte, že?

- Film *E.T. - Mimozemšťan* vznikl v roce 1982 a dodnes patří mezi nejikoničtější sci-fi všech dob. Jen málokdo ale ví, kdo se skrýval pod maskou slavného mimozemšťana. Matthew De Meritt (55) se narodil bez nohou a k roli se dostal už ve svých jedenácti letech.
- Sluneční bouře může přehodit semafory na železnici https://1url.cz/Qedx1
- Týdně zkonzumujeme tolik nanoplastu, že by to vystačilo na jeden igelitový sáček. Leeová a její spolupracovníci zkoumali bakterie mléčného kvašení *Leuconostoc mesenteroides* kmene CBA3656, jež se vyskytují v kimčchi. Zjistili, že umí vychytávat nanoplasty. https://1url.cz/FedxQ
- Rotace planety Země se za uplynulé miliony let skoro nikdy nezpomalila tak, jako v posledních desetiletích. Vyplývá to ze studie vědců působících v Rakousku a Švýcarsku. Ti v tom vidí potvrzení, že změna klimatu ovlivňuje délku dne na naší planetě. Informuje o tom agentura DPA. https://1url.cz/sedxN
- Lety do vesmíru a na oběžné dráze dávají hodně zabrat lidské psychice. V euforii se o tom moc nemluví, ale je to fakt. https://1url.cz/Ce4Nd
- Proč vymřeli neandrtálci a líbily se jim naše ženy. https://1url.cz/keD3E

Zajímavé úlohy

Nekonečné množství kladných čísel může mít konečný součet. Příkladem je řada:

$$\frac{1}{4}+\frac{1}{16}+\frac{1}{64}+\frac{1}{256}+\cdots=\frac{1}{3}$$

S nekonečnem to je vždy podivné, protože nekonečno není číslo, ale limita. Viz hotel s nekonečným počtem pokojů, který dokáže, ač plně obsazený vždy ubytovat nového hosta. Dokonce nekonečný počet nových hostů.

Jak je to s demokracií a svobodou slova?

Tak demokracii nepochybně máme. Svobodné volby a kontrolu nad jejich vyhodnocením. Problém často bývá v tom, koho vybrat. Ne, že by politických subjektů bylo málo, ale málokterý vyhovuje většině parametrů na ně kladených. To je chyba v nás, že jsme tak nároční? Nemyslím si to.

Trochu horší je to se svobodou slova a vyjadřování. Brusel, ale i naše autority se nám snaží stále vehementněji ukazovat, co se sluší říkat a co naopak ne. Trefně to vystihl pan František Navrátil v diskusi na Neviditelném psu:

Dnes máme svobodu slova, ale takovou zparchantělou. Máme zkrátka jiná tabu. Nelze říkat pravdu a nelze uvádět fakta, která jsou nepohodlná bruselské propagandě a mainstreamu. Lidé odlišných názorů jsou podle bývalého náčelníka Stratkomu Foltýna svině a kreatury. Opět se soudí za verbální výroky, a dokonce soudy vynášejí rozsudky na základě udávání znovuzrozených Pavlíků Morozovovů. Opět se musí opatrně našlapovat kolem témat jako je Ukrajina, nepřizpůsobiví nebo genderismus. Ideologickou čistotu nehlídají domovnice a příslušníci PV SNB (pomocné stráže), ale aktivisté z parazitických neziskovek. Nikdy v diskuzi nepoužívám vulgárních slov a předkládám fakta a argumenty z veřejných zdrojů. Přesto mám několik let trvale zablokované účty na Novinkách a Seznamu. Pokud se někdy divíte, že diskuze v Lukačovičových švýcarských médiích je poněkud jednostranná, pak věžte, že většina diskutujících s odlišnými názory byla zabanována.

Dobře, zatím se za názory všeobecně nezavírá (i když za některé specifické ano), ale důležité jsou trendy, směr vývoje. Velký bratr utahuje smyčku. Svoboda slova je pro něj nepříjemná, pořád musí reagovat a vysvětlovat, jak si to představuje on – jak je to tedy správně. Svobodě slova nesvědčí ani neustálé zesložiťování společnosti. V stále komplexnější společnosti je důležité udržovat organizovanost systému a svoboda slova sem vnáší neurčitost a nahodilost. Omezujícími opatřeními si státní orgány usnadňují práci.

Kdo má zájem na svobodě slova? Ti, kteří vládnou rozhodně ne. Pro ty je spíše nutným zlem. Často se na ni útočí pod pláštíkem bohulibých zájmů, jako je boj proti dětské pornografii či nepřátelským fake news. Proto si ji musí hájit ti, kteří ji chtějí užívat. Tedy my všichni. Kdysi ji hájil nezávislý tisk, ale ten už dnes nezávislý není a každé medium někomu slouží. Tak snad ji ještě chvíli uhájíme.

Tento stav nastává vždy, když život ovládne ideologie. Známe to ze vzestupu nacizmu i komunizmu a teď to naplňuje zelená ideologie a západoevropské elity, které si usmyslely, že nejlépe vědí, jak bychom měli žít a jak by společnost měla vypadat. Základem státu by neměla být žádná ideologie, ale snaha, aby se občanům dobře žilo podle jejich zálib a preferencí. Aby hospodářství prosperovalo a nepřicházely krize. Aby bylo bezpečno na ulicích i hranicích. Mnozí namítnou, že lidé sami nevědí, co chtějí a že to povede k anarchii. Jistě, lidé se musí vzdělávat a vychovávat, ale k tomu nesmí sloužit ideologie. K tomu jsou určeny morální základy společnosti. Dříve je vytyčovalo křesťanství, i když i církve občas podléhaly pokušení stát se ideologiemi. Dnes bychom se k těmto morálním zásadám měli vrátit s nadhledem rozumu a demokracie. Bez nich to opravdu nejde a časem bychom ztratili i tu demokracii.

Efekt NIMBY

Efekt *NIMBY* („Not In My Backyard“ – *ne na mém dvorku*) znamená odpor místních obyvatel vůči stavbám či projektům, které obecně podporují – ale nechtějí je ve své blízkosti. Jde o sociální jev s jasným historickým původem, strukturálními důvody a množstvím moderních příkladů. NIMBY často vzniká tam, kde se komunity cítí ohrožené nebo přehlížené.

A co lidé nechtějí nejčastěji v blízkosti svých sídel? Jaderné elektrárny, skládky (speciálně jaderného odpadu), spalovny, čistírny odpadních vod, větrné a solární farmy, přenosové vedení. Vysokorychlostní železnice, nové silnice, letiště, metro, železniční tratě. Levné a dostupné bydlení, domy na půl cesty, azylové domy, komunitní bydlení pro seniory či mentálně nemocné. Centra pro závislé, methadonové kliniky, detox, zařízení pro bezdomovce. Prostě to, co je ve společnosti nezbytné.

Efekt NIMBY má hluboké kořeny v lidské biologii. Nejde o „gen pro odpor ke stavbám“, ale o soubor evolučně vzniklých psychologických mechanismů – ochranu teritoria, averzi k riziku, preferenci známého prostředí, skupinovou loajalitu a strach z narušení sociální stability. NIMBY je tedy moderní projev velmi starých adaptací. *dle mě a AI*

Nekorektní přirovnání

S penězi není tak dobře, jako bez nich tak špatně.

Byl jako džin,… zjevil se vždy, když se někde otevřela nějaká lahev.

S manželkou si často vyměňujeme názory, Já přicházím se svým a odcházím s jejím.

„Ondro, myslíš si, že jsem špatná matka?“ „Mami, já se jmenuji Ota.“

Mužský mozek je neuvěřitelný orgán, který pracuje 24 hodin denně po 365 dnů v roce, od narození až do chvíle, kdy se zamilujete.

Když je člověk mladý, je hloupý. Než stačí zmoudřet, ožení se.

„Kto je to?“ „To som ja, otvor!“ „Aký otvor???“

sebráno ledaskde

Září v historii

28.8. -490 – Bitva u Marathonu.

25.8. 622 – Příchod Mohameda do Mediny, počátek islámského kalendáře

28.9. 935 – Boleslav I. - Český kníže (929-967), odstraňuje svého bratra Václava a ujímá se vlády (jiné prameny uvádí i rok 929)

2.9. 1347 – Karel IV. byl slavnostně korunován českým králem. Blanka z Valois královnou

23.9. 1529 – Obléhání Vídně Turky

22.9. 1575 – Korunovační obřad Rudolfa II. na českého krále

12.9. 1683 – Obležení Vídně Turky. Porážka Turků a jejich ústup z Uherské nížiny

19.9. 1783 – První vzlet horkovzdušného balonu s posádkou v Paříži, bratři Montgolfierové

září 1859 – První novodobá velká sluneční bouře zasáhla Zemi a vypálila telegrafní vedení

25.9. 1904 – Byla zprovozněna celá trať Transsibiřské magistrály, spojující Moskvu a Vladivostok

18.9. 1916 – Protržení Přehrady Desná, 62 mrtvých (největší katastrofa spojená s havárií na přehradě v historii Českých zemí).

14.9. 1937 – T.G.Masaryk umírá (* 7. 3. 1850 Hodonín)

září 2012 – Aféra s nelegálním alkoholem s metanolem. Na 46 úmrtí

Dokážou genetici odlišit jednovaječná dvojčata?

Jednovaječná dvojčata vznikají poté, co se vajíčko oplozené spermií začne vyvíjet v embryo, které se následně rozdělí na dva samostatné zárodky. Obě dvojčata tak dědí od otce a matky stejnou dědičnou informaci. Pro kriminalistické účely se nevyužívá analýza celého genomu. Genetici prozkoumají jen jeho malou část – úseky s tzv. krátkými tandemovými repeticemi neboli *mikrosatelity*. Jedná se o motivy DNA tvořené určitou kombinací písmen genetického kódu, které se opakují obvykle 5–50×. Ty mají ale dvojčata stejná.

Jednou z možností je čtení rozsáhlejších úseků DNA. Na začátku sice mají rozdělené zárodky totožnou DNA, ale tak to nemusí zůstat. Když se buňky embrya dělí, může v jejich dědičné informaci dojít k náhodné změně – mutaci. Některé buňky, tkáně či orgány pak tuto změnu v DNA nesou. A protože DNA dvojčat nemutuje ve stejných místech, nese si každé odlišnou genetickou „stopu“. Změn tohoto typu je ale v celé DNA velmi málo. Nevýhodou tohoto postupu je potřeba poměrně velkého množství DNA. Ta se na

místě trestného činu nemusí nacházet, může být navíc poškozená nebo „znečištěná“.

Více https://1url.cz/Aedxw *dle netu*

Dopady AI

Umělá inteligence (AI) je bezesporu revolučním mezníkem vývoje společnosti. Je skvělým nástrojem, když ji umíte používat, ale samozřejmě bude mít i vedlejší dopady na lidi. Tak jako s dostupností dopravy lidstvo zpohodlnělo a ztratilo část svých fyzických schopností, když už nebylo nuceno chodit velké vzdálenosti pěšky, tak podobný vliv bude mít AI i na duševní pohodlnost. Když odpovědi na většinu otázek bude tak snadné získat. Jistě to otupí duševní vytrvalost, přemýšlení a zvědavost. Je tu i další nebezpečí. Tak jako globalizace znormalizovala jogurty, hamburgery a colu pro celý svět, bude AI mít tendenci nabízet uniformní řešení, což sníží originalitu. To je nepříjemné, ale neudělal to ještě ve větší míře vzdělávací školní systém? Každé dítě, které je originálem je v průběhu školní docházky vtěsnáno do mantinelů a pravidel. Ví, co může dělat a co by nemělo. Bezpochyby se tímto nutným opatřením také ztrácí velká část originality. Zvykli jsme si na to a přežili jsme. Tak si budeme muset zvyknout i na negativa AI, protože nic nemá jen pozitiva. Nůž jsme také nezavrhli proto, že kromě krájení se s ním dá také bodat.

Italské Urbino

Co je to vlastně čas?

Každý ho nějak cítí, neustále si ho uvědomuje, ale v různých situacích různě. Jinak běží čas ve společnosti hezké ženy a jinak na zubařském křesle. „Čas je to, z čeho je život udělán“, říká americké úsloví.

Ve škole nás naučili, že čas je základní fyzikální veličina a rozměr, který umožňuje uspořádat události od minulosti přes současnost do budoucnosti. Měří se v sekundách pomocí hodin a představuje dobu, která uplyne mezi dvěma okamžiky. V širším smyslu jde o čtvrtý rozměr časoprostoru. Podle moderní fyziky vznikl čas společně s vesmírem během *Velkého třesku* před přibližně 13,8 miliardami let. Dobře, to je definice, ale jen slova. Čas je však i pocit. Podle filozofie je čas vnímanou posloupností okamžiků, trvání života nebo dějů.

Ukazuje se, že když se setkáváme s novými pojmy a zážitky tak hustá síť pojmů a vzpomínek vytváří subjektivně dlouhé období. Mozek vnímá čas podle počtu změn, které zaregistruje. V dětství a mládí je těchto nových zážitků mnoho, a proto se nám zdá být čas pomalejší. Jen vzpomeňte, jak to trvalo dlouho, než nastaly prázdniny, na které jsme se těšili. Ve stáří, kdy se dny často podobají jeden druhému a my jsme pomalejší, se nám naopak zdá, jak ten čas letí. Navíc mozek čas nevnímá lineárně, ale poměřuje ho k celkové délce života. I proto se každý další rok zdá kratší.

Čas je podivný i jako fyzikální veličina. Albert Einstein ukázal, že je relativní a každé pohybující se těleso má svůj vlastní čas. Není tedy ve vesmíru žádný absolutní čas. Čas měříme vždy vůči nějakému vztažnému počátku. V Starém Egyptě například začali s nástupem nového faraona počítat čas od prvního roku. Takových relativních veličin však máme více. Patří sem i energie, kterou také vztahujeme vůči něčemu.

Jako první měřič času vznikl kalendář, který vyžadovalo zemědělství. Později vznikla potřeba podrobnějšího měření času, a tak se objevily hodiny. Sluneční, vodní, přesýpací a pak mechanické, elektronické, a nakonec ty atomové, které ho měří s ohromující přesností. I díky nim máme v mobilech přesné GPS navigace.

Problémy nám dělá i prostorová současnost. Podle teorie relativity neexistuje absolutní, univerzální současnost pro celý vesmír. Dvě události, které se zdají být současné pro jednoho pozorovatele, nemusí být současné pro jiného pozorovatele, který se pohybuje jinou rychlostí. Navíc každý náš pohled je pohledem do minulosti. Protože světlo má konečnou rychlost, když pozorujeme vzdálené objekty, vidíme je v jejich minulosti, nikoliv v naší současnosti. Je to patrné zejména při pohledech do vesmíru. Kdyby byla rychlost světla extrémně pomalá, viděli bychom při pohledu do sadu, jak je v dáli ještě zasněžený. O kus blíže rozkvetlý ale my již ze stromů trháme zralé plody.

Komplikuje to i rotace Země. V běžném životě se „současnost na různých místech“ řeší pomocí časových pásem, která sice sjednocují denní dobu, ale nemění fakt, že „teď“ v Praze je jiná fáze dne než „teď“ v Tokiu.

Současnost ve smyslu *přítomnost* označuje ne zcela přesně ohraničený časový okamžik mezi minulostí a budoucností. Je to vlastně to jediné, co opravdu vnímáme a cítíme. V přítomnosti opravdu žijeme. Trvá jen velmi krátce, často jen zlomek sekundy. Přítomný okamžik je vlastně jen krátká mentální kapsa, do níž se nám vejdou maximálně dvě až tři sekundy reality – všechno starší už je minulost a všechno mladší ještě neexistuje. Mozek z tohoto drobného úseku skládá iluzi plynulého „teď“, takže když si uvědomíme, že něco právě prožíváme, máme to ve skutečnosti už pár sekund za sebou.

A tak nám čas zůstává zvláštním společníkem: neviditelným, nepolapitelným, a přesto neustále přítomným. Měří nám život na okamžiky, které si pamatujeme, i na ty, které raději zapomeneme, a občas nám připomene, že běží úplně jinak, než bychom si přáli. Možná právě proto se ho snažíme pochopit – ačkoli on sám se tím zjevně netrápí. Ať už se vleče jako fronta na poště, nebo mizí rychlostí víkendu, jedno je jisté: čas si z nás občas dělá legraci. A my mu to, zdá se, stále trpělivě odpouštíme.

Zelená vesnice duchů (Čína)

Geologické periody

Název	Před mil. lety (Ma)
Paleozoikum (252–541 Ma)	
Kambrium *(Prvohory)*	485,4 až 538,8
Ordovik *(Prvohory)*	443,8 až 485,4
Silur *(Prvohory)*	419,2 až 443,8
Devon *(Prvohory)*	358,9 až 419,2
Karbon *(Prvohory)*	298,9 až 358,9
Perm *(Prvohory)*	252,2 až 298,9
Mezozoikum (66–252 Ma)	
Trias *(Druhohory)*	201,3 až 252,2
Jura *(Druhohory)*	145,0 až 201,3
Křída *(Druhohory)*	66,0 až 145,0
Kenozoikum (0–66 Ma)	
Paleogén *(Třetihory)*	23,03 až 66,0
Neogén *(Třetihory)*	2,58 až 23,03
Kvartér *(Čtvrtohory)*	0 až 2,58

Jsme planetou hmyzu

Hmyz existuje na naší planetě už nějakých 470 milionů let. Dobře se adaptoval a je úspěšný. V současnosti je známo na území České republiky zhruba 30 000 druhů hmyzu a v celé Evropě přes 100 000 druhů. Známých, vědecky popsaných druhů hmyzu je zhruba 1–1,2 milionu, ale předpokládá se, že jich může být i 11 milionů. I když k hmyzu máme často ambivalentní vztah je nesmírně důležitý. Opyluje rostliny a rozkládá mrtvou organickou hmotu. Hmyz také produkuje užitečné suroviny jako je např. med, vosk, lak a přírodní hedvábí. A konečně poskytuje potravu ptákům, rybám i dalším druhům. Na Zemi žije na hmotu zhruba tolik hmyzu, jako všeho lidstva se všemi hospodářskými zvířaty. Např. termiti tvoří 40 % celé půdní biomasy a mravenci 10 %. Mezi nejznámější řády hmyzu patří *brouci, motýli, včely, mravenci a vážky*. Hmyz je ohrožen technickou civilizací, a proto je ho třeba chránit. *dle netu*

Naše smysly a objektivní realita

My žijeme v 3D a náš mozek je schopen vnímat a představovat si jen ve třech dimenzích a čase. Konečně i naše smysly často pracují jen v omezeném rozsahu. Viz viditelné záření u zraku a jisté frekvence u sluchu. Evoluce šetří drahocennou energií a dopřála nám jen to, co bylo stěžejní pro naše přežití. Realita kolem nás je mnohem bohatší, viz radioaktivita, kterou můžeme zkoumat jen pomocí přístrojů. Realita není totéž, co naše vnímání. Nabízí se tedy otázka, zda je i realita omezena jen na 3D a my tedy z ní vnímáme jen určitý výsek, podmnožinu? Čtvrtý rozměr, ale nemůže být stejný jako ty tři známé, protože to by pak byl náš život plný zázraků, jak by se předměty zjevovaly v uzavřených místnostech přes tento dodatečný rozměr a nemusela by platit příčinnost. Mohl by být ale nějak omezený nebo svinutý. Asi tak, jako když máme v 3D vnímat jednorozměrný objekt (přímku nebo křivku), musí mít aspoň miniaturní zbývající rozměry a tvořit objem. Nebo by mohly existovat nějaké lokální anomálie. Věda se to opatrně pokouší zkoumat, viz třeba teorie strun a membrán, která operuje s dodatečnými svinutými dimenzemi. Naše poznání se stále doplňuje. Těžko pochopitelný tunelový jev z mikrosvěta také už běžně využíváme.

Totalita jako vaření žáby?

Zdá se, že totalita se nemusí nastolovat nějakým převratem, revolucí. Mnohem záludněji vzniká evolucí jako efekt pomalého vaření žáby ze studené vody. Revoluce budí protitlak, pomalé změny si málokdo všimne. Zdá se, že jsme toho v dnešní době svědky. Využívá to i komunistická Čína, která pomalu získává vliv ve třetím světě. Hospodářsky i politicky. Vždyť i levné čínské výrobky a suroviny k nám pronikaly pomalu po několik dekád, až jsme si na ně zvykli a stali se na nich závislí. Metodu pomalého vaření žáby využívá i EU, která nám pozvolna nařizuje a zakazuje v detailech, až za delší čas vznikne mozaika změny. Pomalu vytváří kompaktní státní celek, prosazuje Green Deal a woke filozofii se správňáckou cenzurou. Pomalu otevírá *Overtonovo okno* původně nemyslitelných situací, až si na ně časem zvykneme a pak se stanou normou.

Stojí za přečtení

Pár odkazů na články, co zaujaly:

Pro klimatické alarmisty – https://1url.cz/Yed86

Temná fotokatalýza: https://1url.cz/me4hT

O klimatu: https://1url.cz/De4ys

O čtvrtém rozměru: https://1url.cz/Ie4yj

Zajímavá úvaha o cyklu společenských systémů: https://1url.cz/TeD2o

Převratný 3D termální kryt vás zneviditelní: https://1url.cz/PeDk6

Řešení úlohy: není

A slovo závěrem

Problémy současného světa se spíše dále komplikují a prohlubují, místo toho, aby se urovnávaly a vyhlazovaly. Zdá se, že chybí vůle a směřuje to ke konfrontaci. Každá strana se drží toho svého a není schopna kompromisu o kterém politika vlastně je. Nikdo nikdy nevyhrává zcela. Dobytí a zničení Berlína bylo anomálií, díky Hitlerově neústupnosti.

O nenormálnosti svědčí i současná polarizace typu Rusko – jen absolutní padouch, Západ – jen samí správňáci. Ale i my cítíme, že současná EU není zrovna kolébkou demokracie, a to pravé ořechové. Vytváří mantinely, přes které nejede vlak. Říká nám, jací musíme být a když ne, umí přitvrdit.

Když jsme se octli v sovětském mocenském bloku, nechtěli jsme v něm být, ale z mocenských důvodů se s tím nedalo nic dělat. Teď jsme v západním bloku, kam jsme se chtěli dostat, postupně poznáváme, že není vše zlato, co se třpytí, ale zase z něho nemůžeme, protože by to bylo ekonomickou a politickou sebevraždou. Asi je to úděl malých národů. Tak ho nesme, ale usilujme vždy o změnu rozumným směrem. Třeba rozum zase jednou zvítězí.